

بسم الله الرحمن الرحيم

مبانی سلامت واکسن

درسنامه آموزشی

مترجمین:

دکتر سید محسن زهرایی، دکتر سوسن محمودی، دکتر پرینا هدایی،

دکتر پرویز وزیریان، فاطمه عبدلی یقینی

زیر نظر:

دکتر محمدمهدی گویا

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر

اداره بیماری‌های قابل پیشگیری با واکسن

عنوان و نام پدیدآور: مبانی سلامت واکسن

مشخصات نشر: تهران: تندیس، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۲۸۷ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی)، نمودار (بخشی رنگی)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۴۵-۶۹-۵

وضعیت فهرست‌نویسی: فبیای مختصر

یادداشت: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: opac.nlai.ir قابل دسترسی است.

مترجمین: سیدمحسن زهرایی، سوسن محمودی، پریسا هدایی، پرویز وزیریان، فاطمه عبدلی یقینی.

یادداشت: عنوان اصلی: Vaccine Safety Basics

یادداشت: واژه نامه

یادداشت: کتابنامه

شناسه افزوده: زهرایی، سیدمحسن، ۱۳۴۵

شناسه افزوده: ایران: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مرکز مدیریت بیماری‌ها

شناسه افزوده: Iran, Ministry of Health and Medical Education. Center for Disease Control

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۲۵۵۲۴

Published by the World Health Organization in 2013
under the title *Vaccine safety basics learning manual*

© World Health Organization 2013

The Director General of the World Health Organization has granted translation and
publication rights for an edition in Farsi to the Ministry Of Health and Medical
Education, which is solely responsible for the Farsi version.

این کتاب تحت عنوان مبانی سلامت واکسن در برنامه آموزشی در سال ۲۰۱۳ توسط سازمان جهانی بهداشت
منتشر شده است.

مدیرکل سازمان جهانی بهداشت امتیاز ترجمه و انتشار به زبان فارسی را به وزارت بهداشت، درمان و
آموزش پزشکی که به تنهایی مسئول نسخه فارسی می‌باشد، اعطا نموده است.

نام کتاب

مبانی سلامت واکسن - درسنامه آموزشی

تالیف

سازمان جهانی بهداشت

مترجمین

دکتر سید محسن زهرایی، دکتر سوسن محمودی، دکتر پریسا هدایی،

دکتر پرویز وزیریان، فاطمه عبدلی یقینی

ناشر

تندیس

چاپ و صحافی

مهرمتین

نوبت چاپ

اول - ۱۳۹۴

شمارگان

۱۰۰۰ نسخه

شابک

۹۷۸-۶۰۰-۵۴۴۵-۶۹-۵

قیمت

۱۵ هزار تومان

کلیه حقوق این اثر متعلق به مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر است.

فهرست مطالب

مقدمه

سرآغاز

راهنمای آموزشی ۱: مقدمه‌ای بر سلامت واکسن

۱۵ مرور کلی

۱۶ اهمیت برنامه‌های ایمن‌سازی

۱۷ تاریخچه تهیه و مصرف واکسن

۲۱ انتظارات نسبت به سلامت واکسن‌ها

۲۳ سیستم ایمنی چگونه کار می‌کند

۲۵ واکسن‌ها چگونه عمل می‌کنند

۲۶ بیماری‌های قابل پیشگیری با واکسن

۲۸ انواع واکسن‌ها

۲۹ پیامدهای نامطلوب ایمن‌سازی

۲۹ طبقه‌بندی

۳۱ علل

۳۵ میزان شیوع و شدت

۳۵ میزان‌های زمینه‌ای

۳۶ سلامت واکسن در برنامه‌های ایمن‌سازی

۳۹ مقررات واکسن

۴۰ سلامت واکسن قبل از صدور مجوز مصرف

۴۴ سلامت واکسن پس از صدور مجوز مصرف

۴۵ گزینه‌های نظام مراقبت پس از صدور مجوز مصرف

۴۸ تعادل بین اثربخشی و سلامت واکسن

۵۱ خلاصه

۵۳ ارزیابی ۱

۵۷ پاسخ‌های ارزیابی ۱

۵۹ راهنمای آموزشی ۲: انواع واکسن و پیامدهای نامطلوب آن‌ها

۵۹ مرور کلی

۶۰ انواع واکسن

۶۱	واکسن‌های یک ظرفیتی و چند ظرفیتی
۶۲	واکسن‌های ترکیبی
۶۳	واکسن‌های زنده ضعیف شده
۶۸	واکسن‌های سلولی کامل غیرفعال شده
۷۰	واکسن‌های تحت واحد (ساب یونیت)
۷۲	واکسن‌های ساب یونیت با پایه پروتئینی
۷۵	واکسن‌های پلی ساکاریدی
۷۶	واکسن‌های ساب یونیت کنژوگه
۷۸	واکسن‌های توکسوئید
۷۹	واکسن‌های ترکیبی
۸۱	اجزاء واکسن
۸۵	روش تجویز واکسن‌ها
۸۹	موارد منع مصرف واکسن‌ها
۹۱	آنافیلاکسی
۹۳	ایمن‌سازی افراد با نقص سیستم ایمنی
۹۴	ایمن‌سازی و حاملگی
۹۴	آنفلوانزا
۹۵	کزاز
۹۷	جوانب واکسیناسیون و نگرانی‌های عمومی
۹۸	خلاصه
۹۹	ارزیابی ۲
۱۰۳	پاسخ‌های ارزیابی ۲

۱۰۵	مرور کلی
۱۰۶	طبقه‌بندی پیامدهای نامطلوب ایمن‌سازی
۱۰۶	پیامدهای مربوط به واکسن
۱۰۹	انواع واکنش واکسن‌ها
۱۱۰	واکنش‌های خفیف واکسن
۱۱۲	واکنش‌های شدید واکسن

۱۱۶	پیامدهای مربوط به خطای ایمن‌سازی
۱۱۸	پیامدهای مربوط به اضطراب
۱۲۰	پیامدهای همزمان
۱۲۳	واکسیناسیون‌های همگانی
۱۲۵	میزان پیامدهای نامطلوب ایمن‌سازی
۱۳۰	خلاصه
۱۳۱	ارزیابی ۳
۱۳۴	پاسخ‌های ارزیابی ۳
	اهدای آموزشی به دانشجویان: مراقبت
۱۳۷	مرور کلی
۱۳۸	پایش دارویی
۱۴۰	نقش مرکز ملی نظارت در مقررات سلامت دارو
۱۴۱	نظام مراقبت واکنش‌های نامطلوب دارو
۱۴۴	نظام مراقبت واکنس
۱۴۶	ملاحظات خاص در نظام مراقبت پیامدهای نامطلوب ایمن‌سازی
۱۴۷	اثرات متقابل نظام‌های مراقبت واکنش‌های نامطلوب دارویی و ایمن‌سازی
۱۴۸	اجزای نظام مراقبت پیامدهای نامطلوب ایمن‌سازی (AEFI)
۱۴۹	شناسایی و گزارش‌دهی
۱۵۳	بررسی
۱۵۷	ارزیابی علیتی AEFI
۱۵۹	ارزیابی خطر/ فایده
۱۶۲	خلاصه
۱۶۳	ارزیابی ۴
۱۶۶	پاسخ‌های ارزیابی ۴
	اهدای آموزشی به دانشجویان: سلامت به بیمار و خانواده
۱۶۹	مرور کلی
۱۷۰	مرور کلی وظایف
۱۷۱	سطح کشوری
۱۷۱	نظام کشوری مراقبت پیامدهای نامطلوب ایمن‌سازی

- ۱۷۲ وظایف ویژه مربوط به واکسن
 ۱۷۴ وظایف مرتبط به منبع واکسن
 ۱۷۶ تهیه واکسن و ترخیص آن
 ۱۷۸ مقررات سلامت واکسن
 ۱۷۹ برنامه ملی ایمن‌سازی (NIP)
 ۱۷۹ وظایف ویژه سلامت واکسن
 ۱۸۰ سلامت تجویز واکسن
 ۱۸۱ کمیته بررسی AEFI
 ۱۸۲ سایر گروه‌های حمایت‌کننده
 ۱۸۲ سطح کشوری
 ۱۸۳ سطح بین‌المللی
 ۱۸۶ تجزیه و تحلیل و پاسخ جهانی
 ۱۹۰ ظرفیت‌سازی و ابزارهای هماهنگ جهانی
 ۱۹۲ فرصت‌های آموزشی سلامت واکسن
 ۱۹۴ برنامه سازمان جهانی بهداشت برای پایش بین‌المللی دارو
 ۱۹۶ شبکه داده‌های سلامت جهانی واکسن
 ۱۹۷ پایش محصولات
 ۱۹۹ ابتکار جهانی سلامت واکسن
 ۲۰۰ خلاصه
 ۲۰۱ ارزیابی ه
 ۲۰۴ پاسخ‌های ارزیابی ه
 ۲۰۷ مرور کلی
 ۲۰۸ برقراری ارتباط در موارد خطر
 ۲۰۹ چالش‌های ارتباط موثر
 ۲۱۲ پیام‌های کلیدی و ساده
 ۲۱۵ احساس خطر - خطرپذیری
 ۲۱۸ منابع اطلاعات
 ۲۱۹ ارتباط با مردم و جامعه

۲۲۲	پاسخ‌دهی به بحران‌های ناشی از سلامت واکسیناسیون
۲۲۱	شایعات و انتقادات
۲۲۴	اثر شایعات و انتقادات
۲۲۷	پاسخ‌دهی به شایعات و بحران‌ها
۲۳۱	برقراری ارتباط با رسانه‌ها
۲۳۲	تهیه بیانیه خبری
۲۳۴	آمادگی برای یک مصاحبه
۲۳۶	خلاصه
۲۳۷	ارزیابی ۶
۲۴۰	پاسخ‌های ارزیابی ۶

مقدمه

این دوره با هدف ایجاد یک درک مشترک در بین کارشناسانی که کار آنها با موضوعات سلامت واکسن بستگی دارد تدوین شده است. پرستاران، ماماها، کارکنان بهداشتی جامعه و همچنین داروسازان، پزشکان و کارشناسان فنی برنامه واکسیناسیون همگی مخاطبین این مجموعه هستند. این دوره آموزشی، ویژگی‌های مطالب زیر را می‌پوشاند:

واکسن‌ها

پیامدهای نامطلوب ایمن‌سازی

مراقبت دارویی

ذینفعان سلامت واکسن

ارتباطات

منطق

جهت تدوین این مجموعه، متخصصین مرتبط در سلامت واکسن با پیشینه‌های علمی مختلف گرد هم آمدند و بدلیل اقتضای کارشان، یک همکاری روان و موثر داشتند.

این درسنامه آموزشی مبتنی بر دوره آموزش الکترونیکی مبانی سلامت واکسن است که از طریق این آدرس در دسترس قرار دارد:

این کتاب برای کسانی طراحی شده که به اینترنت دسترسی ندارند. اگر شما به اینترنت دسترسی دارید بهتر است بطور آنلاین با استفاده از آموزش الکترونیکی دوره مبانی سلامت واکسن را فراگیرید تا بتوانید ضمن آموزش، از مطالعات موردی و ارزیابی‌های آنلاین هم استفاده کنید.